

Rommet som heter Rollelek er blitt til et fysikalsk institutt, der 5-åringene lærer om muskler og resten av kroppen.
Rim i bestiller time til behandling hos Kristian.

Slik tenker barn:

Intelligent mangfold

Barn er intelligente på ulike måter. Det har de tatt konsekvensene av i en barnehage i Skien.

Tekst: Gunnhild Hokholt Bjerve Foto: Merete Haseth

Zz

Ææ

SPRÅKPOSER

Språkposer og bokstaver på veggene gjør at barna med en gang vet hva slags aktiviteter som foregår i dette rommet.

Philip (5) ville gjerne lære mer om muskler, siden pappaen hans er så sterk. Nå leker han fysioterapeut – og kanskje litt lege – og hjelper André som har vondt i armen.

Én er god til å legge puslespill, en annen er super til å klatre, mens andre igjen er flinke til å finne på rim eller bygge med lego.

Det finnes en teori for slikt: Teorien om mange intelligenser (MI). Ifølge denne fins det minst åtte intelligenser, blant annet språklig, musikalsk og kroppslig.

– MI-teorien er en anerkjennelse av mangfoldet, mener Vigdis Nordby, som er pedagogisk veileder for barnehagene i Skien kommune.

– Det er en veldig humanistisk teori. Den handler om at alle mennesker har sterke sider, fortsetter hun entusiastisk.

Nordby har bidratt til at teorien om mange intelligenser er blitt en del av hverdagen for Skiens-barna. Gjennom et prosjekt over fire år er MI blitt innført som en del av pedagogikken i både barnehagene og skolene i kommunen.

Kroppen i mange former

Foreldre & Barn tar turen til Tiedemannsjordet barnehage for å se hva MI-teorien betyr i praksis. Denne gråværsdagen er kroppen tema for gruppeaktivitetene i barnehagen.

Vi går fra rom til rom. Bygg står det på den ene døra. Innenfor er en gjeng ivrige 4-åring i full gang med å legge klosser rundt hverandres kropp, slik at alle får omrisset sitt tegnet opp. Noen andre byggeklosser, i rødt, grønt og blått, blir til munn og øyne, blodårer eller tarmer.

– Og det er tissen, sier Tormod og peker.

I rommet ved siden av, kalt Rollelek, har 5-åringene laget et fysikalsk institutt. Her er alle enten fysioterapeuter eller pasienter, mens Kristian har fått jobben som sekretær, og må holde orden på timeavtalene. De voksne er også med i leken, som begynte da Phi-

lip kunne fortelle at faren hans hadde så sterke muskler. Og muskler, det kan fysioterapeuter mye om.

– Vi har mange tilnæringsmåter til hvert tema. Slik får barna brukt flere sider av seg selv til å lære nytt stoff, forteller Kirsti Brenne, som er styrer i barnehagen.

Snevert intelligensbegrep

MI-teorien ble utviklet på begynnelsen av 1980-tallet av en amerikansk professor, Howard Gardner. Det var en protest mot det han mente var et snevert syn på intelligens. Den «vanlige» intelligensen kan måles med IQ-tester gjennom oppgaver som løses. Han mener at denne testingen favoriserte enkelte evner, som logikk, og det tas ikke hensyn til om man er god på orientere seg i naturen, eller har spesielle musikalske eller sosiale evner.

Arvin (4) tegner omrisset av kroppen til Herman. Inni kan de legge andre klosser som skal være blodårer, eller kanskje tårner. Aktivitetene på rommet Bygg styrker både logisk-matematisk og romlig-visuell intelligens.

Hva slags evner som blir verdsatt som «smart» varierer med kulturen og tiden man lever i, hevder han i boka *Frames of Mind*. Han laget et sett med kriterier for hva som kan kalles intelligens, og kom altså fram til at det finnes minst åtte stykker av dem. Ved å kalle dem intelligenser i stedet for talenter eller ferdigheter, ertet han på seg psykologer og andre som verdsetter det tradisjonelle IQ-begrepet. Men han slo godt an blant mange pedagoger.

Tester de voksne

I Tiedemannsjordet barnehage er det ikke lenger avdelinger. Utenom aldersinndelte gruppeaktiviteter får barna selv velge hvilket rom de vil være i. Hvert rom har et sett med aktiviteter, og på døra kan vi lese hvilke intelligenser som fremmes her. På formingsrommet er det for eksempel både tegnesaker og plastilin. Det fremmer den romlig-visuelle og den kroppslige intelligensen.

Det er voksne på plass i hvert rom, og de voksne vet selv hva de har å bidra med på akkurat det rommet. For alle de ansatte har fått laget en «intelligensprofil», og fått oversikt over hvilke områder de er sterke på. Barna blir ikke kartlagt på tilsvarende måte.

Tormod (4) bygger kroppen sin med byggeklosser, mens Maren Sofie (4) følger med fra fanget til Benedicte. Det er alltid voksne på hvert rom. De skal sørge for at alle barna blir sett og kan utvide og utvikle leken.

– Hvert barn har en egen perm hvor vi dokumenterer det barna gjør innenfor de ulike intelligensarenaene. Vi registrerer også hvilke rom barnet velger å være mest i, forteller Brenne.

Permen blir et utgangspunkt for foreldresamtaler og videre arbeid med barnet.

De tre kjerneområdene, som er språklig, sosial og personlig intelligens, skal styrkes i alle rommene.

– Det å ha tro å seg selv, kunne være sammen med andre på en positiv

måte, og ha et godt språk, er det aller viktigste. Det er barnehagens hovedoppgaver, påpeker Brenne.

Hvis et barn alltid velger å gå til byggerommet, og aldri vil drive med forming, vil de ansatte forsøke å finne ut hvorfor. Det kan godt være fordi bestevennen liker å være der. Men de voksne forsøker å avdekke om barnet trenger hjelp til å bli sterkere på et annet område. Er det kanskje fordi han ikke liker å holde på en blyant, og trenger hjelp til å utvikle finmotorikken?

– Å bli kjent med de mange intelligensene har gjort oss flinkere til å se slikt, sier Brenne.

På rommet Språk har barnehagen mange forskjellige språkposer. De inneholder ting som barna kan ta på og snakke om, og dermed lære nye ord og begreper. Den språklige intelligensen utvikles ikke bare her, men i alle aktivitetsrommene.

De åtte intelligensene:

Her er en oversikt over de åtte intelligensene, og hvordan du kan hjelpe barnet med å utvikle seg på hvert område. Ifølge MI-teorien kan alle utvikle alle intelligenser til et tilfredsstillende nivå.

SOSIAL INTELLIGENS

- Viser seg ved at barnet leker med andre barn, kan vente på tur, dele og vise omsorg for andre.
- For å fremme denne intelligensen kan du oppmuntre barn til å leke med andre barn, møte nye mennesker, vise omsorg og interesse for andre og si ifra når noe er galt.

PERSONLIG INTELLIGENS

- Viser seg ved at barnet kan uttrykke følelser, er harmonisk, leker rollelek og kan leke alene.
- Du kan hjelpe ved å sette ord på dine følelser, og fortelle hva han eller hun er god til. La barn være i fred når de er opptatt i lek, og respekter barnets initiativ. Om det oppstår konflikter mellom barn, så vær litt avventende og gi barna mulighet til selv å løse dem.

SPRÅKLIG INTELLIGENS

- Barnet gjentar ord og lyder, liker å synge, liker rim og regler og høre historier, spør mye, setter sammen setninger, forteller hva det tegner og uttrykker seg gjennom kroppsspråk.
- Du kan fremme den språklige intelligensen ved å sette ord på hva både du og barnet gjør, snakke om bilder og opplevelser, og lese høyt. Lytt til barnet, og la det få tid til å uttrykke seg. La barnet lage rim, regler og rytme. Syng sammen – gjerne de samme sangene om og om igjen.
- Den språklige intelligensen blir også fremmet i lek som fantasi- og rollelek.

LOGISK-MATEMATISK INTELLIGENS

- Viser seg ved at barnet bruker redskaper for å få til noe, for eksempel henter en stol for å nå opp til ting. De liker å sette ting i system, sortere ting etter farge eller størrelse, konstruere og bygge. De eksperimenterer – hva skjer hvis jeg dytter på tårnet av byggeklosser? De liker å spille spill og å finne på egne leker eller regler for spill.
- Du kan bidra ved å legge puslespill eller spille lotto og memoryspill med barnet og legge til rette for bygge- og konstruksjonslek, for eksempel med klosser og lego. La barnet få mulighet til å eksperimentere. Bruk ord om mengde og tall. Lek med sand og vann lærer barnet om mengde og måling. Ball-lek kan også fremme denne intelligensen. Sørg for at ting har faste plasser.

MUSIKALSK INTELLIGENS

- Barnet gleder seg over musikk og kan sitte og lytte til en CD. De lager rytmer og lyder eller synger og danser.
- Du kan bidra ved å sette på musikk i forskjellige sjangre, synge og danse. Dere kan lese og lage rim og regler sammen og bruke stemmen til å lage forskjellige lyder. Spill instrumenter for eller sammen med barna. Når dere går tur, kan dere lytte etter ulike lyder og rytmer i omgivelsene.

ROMLIG-VISUELL INTELLIGENS

- Barn kan gjenkjenne steder, og ser forskjell på sti, vei, skog og åker. Han kan finne veien, og vet hvor ting skal stå. De liker å bygge, tegne, male, bake og modellere.
- Du kan bidra ved å la dem holde på med aktivitetene som er nevnt over.
- Hjelp dem å sette ord på opplevelser. Skap trygge rammer, for eksempel gjennom forutsigbar dagsrytme og tradisjoner. Lær dem å gjenkjenne steder og bygninger i nærmiljøet, og gi dem begreper som opp og ned, høyre og venstre. Gi dem mulighet til å være både ute og inne.

KROPPSLIG INTELLIGENS

- Barnet liker å krabbe, stupe kråke, løpe, danse, spille fotball, klatre – i det hele tatt å bruke kroppen. Den kroppslige intelligensen viser seg også gjennom at de vil smøre maten selv eller helle melk i glasset.
- Du kan bidra ved å gå på tur, gå på ski eller spiller fotball med dem. Legg til rette for fysisk lek og oppmuntre dem til å bruke kroppen på alle mulige måter.

NATURALISTISK INTELLIGENS

- Barn liker å være ute og legger merke til ulike blomster eller småkryp. De er nysgjerrig og spør om det de ser. De bruker ting de finner i naturen og eksperimenterer med dem. De blir interessert i dyr eller planter.
- Du kan bidra ved å ta barn med på tur eller aktiviteter i naturen. Se på mangfoldet i naturen sammen, sett ord på det dere ser og gjør. Så et frø, og pass på sammen at det får vann og lys. Se hvordan det spirer og blir til en plante (f.eks. noe spiselig som karse eller sukkerterter). Finn fram bildebøker om dyr og planter, snakk og les om årstidene. Lær også barnet om hvordan det kan ta vare på naturen.

Kilde: Vigdis Nordby, pedagogisk veileder i Skien kommune

I rommet kalt Bevegelse spiller 3-åringene instrumenter. Musikalitet er en av intelligensene, ifølge teorien som de jobber etter i Tiedemannsjordet barnehage.

Hun mener også at de er blitt mindre opptatt av problemer. Et barn som er svært aktivt, blir ikke så fort stemplet som vanskelig og urolig, men kan i stedet få ros fordi hun er flink til å bruke kroppen sin.

En god stol

Vigdís Nordby mener MI har gjort de ansatte mer bevisste.

– Ved å vite hvilken arena barna føler seg hjemme på, kan de ansatte også hjelpe dem til å bli sterkere på andre. En gutt som er motorisk sterk har kanskje ikke roen på seg til å telle figurer på et ark. Men hvis du ber ham telle greinene etter som han klatrer, vil han kanskje syns tall er morsomt.

Nordby tror det bare er positivt om også barna blir bevisste på egne sterke sider.

– Hvis de vet at de er gode på noe, er det kanskje ikke så farlig å snakke om det de er mindre gode på, sier hun.

Mange barnehager har tatt i bruk noe som kalles *Den gode stol* som en del av prosjektet. Etter tur får alle barna sitte i stolen, og de andre skal gi komplimenter. Ifølge Nordby er barna blitt mer opptatt av å gi ros både til hverandre og til foreldrene sine etter dette.

Både Nordby og Brenne mener MI-teorien sammenfaller godt med fagområdene i rammeplanen for barnehagene.

– MI er en støtte, det bekrefter det positive som står i rammeplanen, sier Nordby.

Hun er overbevist om at prosjektet har hatt mange positive virkninger for barna.

– Det er jo snakk om livskvalitet og å få utvikle seg på arenaer som man er sterk på. Det er viktig at alle barn får skinne litt, og at de blir sett for den de er og ikke går rundt og ønsker at de var en annen, sier hun. •

Styrer Kirsti Brenne mener barna har mange fordeler av at barnehagen har delt rommene inn etter de åtte intelligensene. – Barna har fått større innflytelse på egen hverdag, og de har mer ro til å være på ett sted over tid, sier hun.

Vigdís Nordby, pedagogisk veileder for barnehagene i Skien kommune, mener MI-teorien har gjort de ansatte flinkere til å se ressursene hos hvert barn. – Vi kan bruke disse til å styrke det de ikke er så sterke på, mener hun.

– Ikke- vitenskapelig teori

Howard Gardners teorier er ikke basert på vitenskapelig forskning om intelligens og læring, mener psykolog Rolf Marvin Bøe Lindgren.

Han er testkoordinator for Mensa Norge, organisasjonen for folk med en høy IQ-score. Lindgren mener Gardners intelligenser heller burde kalles talenter.

– Definisjonen på intelligens er evnen til å navigere i et samfunn. Vis meg et samfunn der du kan bruke musikalitet til å prestere på ethvert område, sier han retorisk.

Lindgren er forundret over at Gardners teorier blir tatt i bruk i barnehager og skoler, og sier det fins mange andre og mer vitenskapelige teorier som beskriver forskjeller mellom mennesker.

– Hvorfor tror du dette har slått så godt an blant pedagoger?

– Forskning viser at det er nyttig å ha et språk og et system som kan beskrive forskjeller mellom mennesker. Men jeg er redd for at barn blir puttet inn i båser der de ikke hører hjemme.

Lindgren, som arbeider med personlighetstesting for rekrutteringsfirmaet Dignus, forsvarer det vanlige intelligensbegrepet. Han medgir at det ikke er uproblematisk å redusere noe som er såpass komplekst, til en score på en IQ-test.

– Men det har vist seg å være verdifullt i noen sammenhenger. Det betyr ikke at IQ definerer hele mennesket, sier han.

– Det IQ-begrepet som tradisjonelle psykologer bruker, er det mest gjennomtestede begrepet i psykologien. Det er veldig stor enighet om hva intelligens er, fremholder Lindgren.

izi Comfort X1 Isofix™

GROUP 1 WEIGHT 9-18 AGE 9m-4y

Særdeles anbefelseverdig*

➔ BeSafe iZi Comfort Isofix er et helt nytt sete godkjent etter ECE 44-04 framovervendt i gr.1. Stolen baserer seg på iZi Comfort X1 og har integrert sikkerhetsbein og er meget enkel å installere. BeSafe iZi Comfort X1 Isofix passer for alle biler med isofix-fester. BeSafe iZi Comfort X1 Isofix har et nytt beltesystem som forbedrer krasjtestresultatene. Stolen er også godkjent for installering med 3 punktts bilbelte. Stolen er utstyrt med utløserkontroll med røde og grønne indikatorer fremme på stolen slik at du lettere ser når stolen er montert i ISOfix festene. Vi har valgt dette da indikatorer i bakkant av stolen lett vil føre til at stolen ikke er riktig montert.

*Kilde: TCS

Veil pris fra: 3.499,- inkl. mva

På rommet som heter Bygg brukes byggeklosser til å lære om kroppen. Ved å ha mange tilnærminger til samme tema, får barn brukt ulike intelligenser til å lære noe nytt.

Flere unike fordeler finner du på:

BeSafe®